

บทที่ 5

แผนการศึกษาแห่งชาติ

บทที่ 5

แผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง แผนอันเป็นแม่บทหลักในการจัดการการศึกษาของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการศึกษา นโยบายการศึกษา ระบบการศึกษา ระบบโรงเรียนและแนวทางในการจัดการศึกษา ประเทศไทยมีแผนการศึกษาฉบับแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ และแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันคือแผนฯ พ.ศ.2535 ดังนั้นอาจจะแบ่งแผนการศึกษาชาติออกได้เป็นระยะคือ แผนการศึกษาชาติก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง คือระหว่าง พ.ศ. 2441 - 2475 ซึ่งเรียกว่าโครงการศึกษา และหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองระหว่าง พ.ศ. 2475 - 2503 มีชื่อเรียกว่า แผนการศึกษาชาติ และคำว่าแผนการศึกษาแห่งชาติเริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา

5.1 ความหมายและฐานะของแผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ คือแผนการจัดการศึกษาระยะยาวของรัฐบาลไทยจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง และกรอบของการพัฒนาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนระยะยาวแต่จะยาวสักกี่ปีขึ้นอยู่กับปัจจัยตัวแปรมากมายในอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับก่อนประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2520 และฉบับปัจจุบันนี้ ประกาศใช้วันที่ 10 มิถุนายน พุทธศักราช 2535 ห่างกัน 15 ปี

ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนมากนักที่จะกำหนดว่าแผนการศึกษาแห่งชาติจะต้องมีระยะยาวนานสักเท่าใด อาจจะเป็น 15 ปี หรือเร็วกว่านั้นช้ากว่านั้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นโยบายของรัฐบาลความต้องการและแนวคิดของนักการศึกษาและประชาชนเป็นสำคัญ

แผนการศึกษาแห่งชาติ มีลักษณะค่อนข้างไปในเชิงชี้นำด้านปรัชญาทางการศึกษา และการจัดระบบการศึกษาที่พึงประสงค์ในระยะยาว

สำหรับฐานะของแผนการศึกษาชาตินั้น ในช่วงการประกาศใช้โครงการศึกษาหรือแผนการศึกษาก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงประกาศใช้ ถือเป็นพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระบรมราชโองการถือเป็นกฎหมาย ดังนั้นโครงการศึกษาหรือแผนการศึกษาในช่วงดังกล่าวจึงมีฐานะเป็นกฎหมายการศึกษาประเภทหนึ่ง แต่ในปัจจุบันแผนการศึกษาแห่งชาติมีฐานะใกล้เคียงแผนการศึกษาแห่งชาติ มีฐานะใกล้เคียงกับความเป็นพระราชบัญญัติ โดยจัดทำในลักษณะของพระบรมราชโองการ และในฐานะนี้จึงมีผลบังคับใช้ตลอดไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการฉบับใหม่

เราชาวไทยทุกคนที่สนใจด้านการศึกษาควรจะให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่แผนการศึกษาแห่งชาติ และทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เกี่ยวกับทิศทางหลักของแผนการศึกษาแห่งชาติ

5.2 โครงการศึกษาชาติ พ.ศ. 2441 - 2464

ก่อน พ.ศ. 2441 ในระยะต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งเป็นระยะเริ่มต้นของการปรับปรุงการศึกษาไทยให้เป็นการศึกษาแผนใหม่ตามแบบประเทศตะวันตก ทำให้การศึกษาของไทยที่เคยจัดในสมัยโบราณ (พ.ศ. 1800 - 2411) ซึ่งเป็นการศึกษาแบบนอกระบบ (Informal Education) มาเป็นแบบการศึกษาในระบบ (Formal Education) ซึ่งระยะนี้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดโครงการศึกษาหรือแผนการศึกษาขึ้นแล้ว

การประกาศโครงการศึกษา พ.ศ.2441 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ มีมูลเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกเมื่อพระองค์เสด็จประพาสทวีปยุโรปในปี พ.ศ.2440 ได้ทอดพระเนตรเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนไทยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในประเทศยุโรปว่า ใช้เวลาการศึกษาอยู่เป็นเวลานาน ยังเรียนไม่สำเร็จมาทันพระราชประสงค์จะทรงใช้ราชการ อีกประการหนึ่งพระองค์อาจจะทรงเห็นว่าการศึกษาของไทยในขณะนั้นยังไม่ก้าวหน้าไปตามพระราชประสงค์ อันอาจจะเป็นเพราะยังไม่มีแบบแผนอันแน่นอนสำหรับใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาของประเทศ

จากมูลเหตุดังกล่าว จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) ซึ่งขณะนั้นเป็นพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์อัครราชทูตพิเศษประจำราชสำนักอังกฤษศึกษา

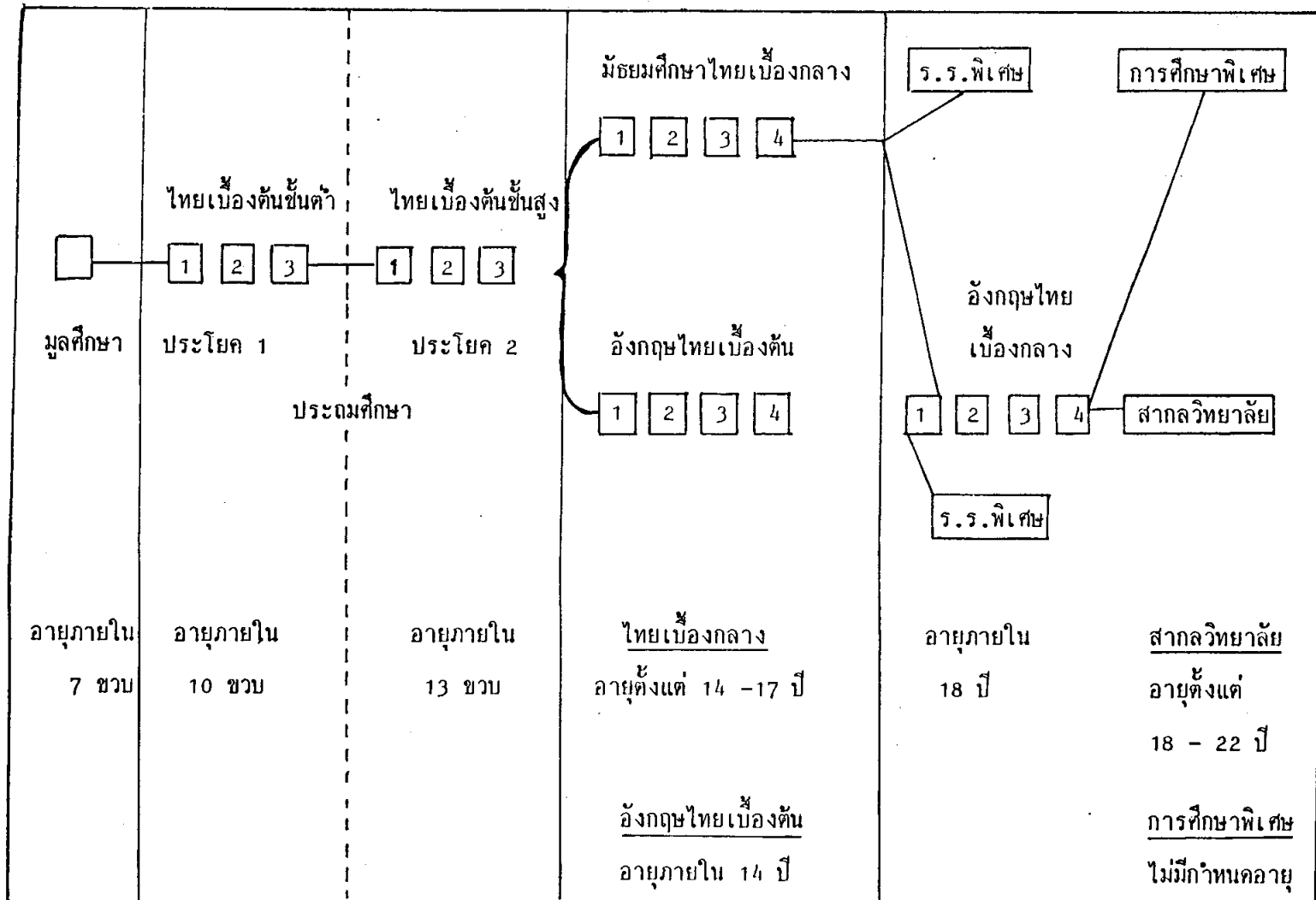
วิธีการจัดการของประเทศ เพื่อนำมาดัดแปลงใช้ในประเทศไทย ให้การจัดการศึกษาของไทยเกิดผลดียิ่งกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ได้เรียบเรียงข้อเสนอแนะส่งมาทูลเกล้าฯถวาย กรมศึกษาธิการได้รวบรวมความคิดเห็นของพระยาพระเสด็จฯ กับความคิดริเริ่มของกรมศึกษาธิการแล้วจัดเรียบเรียงเป็นเค้าโครงการศึกษา นำทูลเกล้าฯถวาย ได้ทรงประกาศโครงการศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก คือ โครงการศึกษา พ.ศ.2441

โครงการศึกษา พ.ศ.2441

โครงการศึกษานี้มีแนวทางการศึกษาจัดการศึกษาซึ่งดัดแปลงจากระบบการศึกษาของอังกฤษ โดยแบ่งเป็นการศึกษาในกรุงเทพฯ และหัวเมือง การศึกษาแบ่งออกเป็นการศึกษาสามัญและการศึกษาพิเศษ มีการจัดระดับชั้นเรียนเป็น ชั้นมูลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ส่วนการศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาวิชาเฉพาะหรือวิชาอาชีพต่าง ๆ โครงการศึกษานี้ได้กำหนดอายุนักเรียนในระดับต่าง ๆ อันเป็นแบบแผนในการจัดการศึกษาในระยะต่อมา

โครงการศึกษา พ.ศ.2441

โครงการศึกษา พ.ศ. 2445

ตามโครงการศึกษานี้แบ่งการศึกษาออกเป็นสามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา เป็นสองสายขนานกันไปในระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษาได้เริ่มใช้เป็นครั้งแรก ระยะเวลาในการศึกษากำหนดไว้ 3 ปี เป็นชั้นมูลศึกษา 1 ปีและอีก 2 ปีเป็นชั้นประถมศึกษาอันแท้จริง อายุของผู้ที่จะเรียนคือ 10 - 12 ปี เมื่อเรียนสำเร็จถือว่าจบประโยค 1 ต่อมาได้มีการกำหนดหลักสูตรชั้นมูลศึกษาให้ตายตัว และให้มีเวลาเรียน 3 ปี เมื่อจบแล้วจึงเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษา ซึ่งกำหนดเรียน 3 ปี แต่มิได้กำหนดตายตัวไว้ว่า นักเรียนที่จะเข้าเรียนระดับประถมศึกษาต้องผ่านประโยคมูลศึกษาก่อนแต่อย่างใด เมื่อจบชั้นประถมศึกษาแล้วจึงเรียนชั้นมัธยมศึกษาต่อไป การศึกษาสายนี้เรียกว่าสายสามัญ (การศึกษาสายสามัญ ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้และการฝึกหัดทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งสามัญอันบุคคลพึงควรรู้ควรมี สำหรับเป็นหนทางประกอบอาชีพเลี้ยงชีพ และเป็นหนทางที่จะดำเนินไปสู่ความรู้วิชาและศิลปศาสตร์อื่น ๆ ต่อไป) นอกจากนี้ยังมีสายวิสามัญ (การศึกษาสายวิสามัญ ได้แก่ การศึกษาวิชาอันเป็นความรู้พิเศษเฉพาะสิ่ง เฉพาะอย่าง ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ทุกคน เช่น วิชาครู วิชาแพทย์ เป็นต้น) ซึ่งเริ่มต่อจากชั้นประถมศึกษา เพื่อเรียนวิชาชีพสำหรับที่จะออกไปประกอบอาชีพในขั้นต้นได้ ต่อมาในปี พ.ศ.2454 ได้มีข้อตกลงแบ่งการจัดการศึกษาเบื้องต้นจากกระทรวงธรรมการให้แก่กระทรวงมหาดไทย สำหรับการศึกษาในระดับสูงกว่านั้นเป็นหน้าที่ของกระทรวงธรรมการรับจัดต่อไปตามเดิม

โครงการศึกษา พ.ศ. 2445

วิชาสามัญศึกษา

อุดมศึกษาพิเศษ
มัธยมศึกษาพิเศษ เรียน 5 ปี
ประถมศึกษาพิเศษ เรียน 3 ปี

3
2
1

สามัญศึกษา

5
4
3
2
1
3
2
1

ประโยค 2 ชั้น
กลาง (มัธยม)

ประโยค 1 ชั้นต้น
มูล - ประถม

โครงการศึกษา พ.ศ.2450

สาระสำคัญของโครงการศึกษา พ.ศ. 2450 สรุปได้ดังนี้ คือ การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สามัญศึกษา และวิสามัญศึกษา

1. **สามัญศึกษา** แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 แผนก คือ แผนกสามัญ และแผนกพิเศษ แผนกสามัญ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ มูลศึกษา กำหนดเวลาเรียน 3 ปี เรียนวิชาเลข กำหนดอายุไม่เกิน 9 ปี ประถมศึกษา กำหนดเวลาเรียน 3 ปี เรียนวิชาเลข ภูมิศาสตร์ พงศาวดาร วาดเขียน กำหนดอายุไม่เกิน 12 ปี และมัธยมศึกษา กำหนดเวลาเรียน 3 ปี วิชาเรียนเหมือนในระดับประถมศึกษา แต่เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคำนวณและวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น มัธยมศึกษา มี 2 ประเภท คือ มัธยมวิทยาและมัธยมหนังสือ มัธยมวิทยา จะเป็นหลักสูตรที่มีวิชาใหม่ ๆ ครบบริบูรณ์ ส่วนมัธยมหนังสือ จะเป็นหลักสูตรที่ยังมีวิชาใหม่ ๆ ไม่เต็มตามกำหนด

แผนกพิเศษ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับคือ มูลพิเศษ กำหนดเวลาเรียน 3 ปี ปีสุดท้ายเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ประถมพิเศษ กำหนดเวลาเรียน 3 ปี เรียนตามหลักสูตร ภาษาอังกฤษ และวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการ แต่หนักทางด้านภาษาต่างประเทศจัดสอนที่โรงเรียนราชวิทยาลัยและโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์จบแล้วสามารถเรียนต่อในมัธยมศึกษาพิเศษได้หรือออกไปทำงานเป็นเสมียน และมัธยมพิเศษ หรือเรียกว่ามัธยมภาษา กำหนดเวลาเรียน 5 ปีเน้นหนักทางด้านภาษาอังกฤษ ปี 1 - 4 สอนวิชาต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ปี 5 เรียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดอายุ 17 - 18 ปี

2. **วิสามัญศึกษา** รับผิดชอบต่อผู้ที่สอบไล่ได้พ้นมัธยมสามัญแล้ว เป็นการศึกษาทางด้านปฏิบัติคล้ายกับโรงเรียนเทคนิค แบ่งออกเป็นแผนกต่าง ๆ ได้แก่ แผนกอังกฤษ ช่าง แพทย์ ผดุงครรภ์ และครู เป็นต้น วิสามัญศึกษา แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ประถม เรียน 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนอังกฤษมหาพฤฒาราม สโมสรช่าง สโมสรอังกฤษ และโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์ และมัธยม เรียน 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนแพทย์และฝึกหัดอาจารย์

โครงการศึกษา พ.ศ.2450

อายุ 7 8 9	10 11 12	13 14 15 16 17		
			วิ	สา มัณ ศึกษ
		ประถม	มัธยม	อุดมศึกษา จะจัดต่อไป
สามัญ	สามัญ	สามัญ	ประโยค 3	
สามัญศึกษา				
พิเศษ	พิเศษ	พิเศษ	อุดมศึกษา จะจัดต่อไป	
มูล	ประถม	มัธยม		

กรมวิชาการ, 2504 : 35

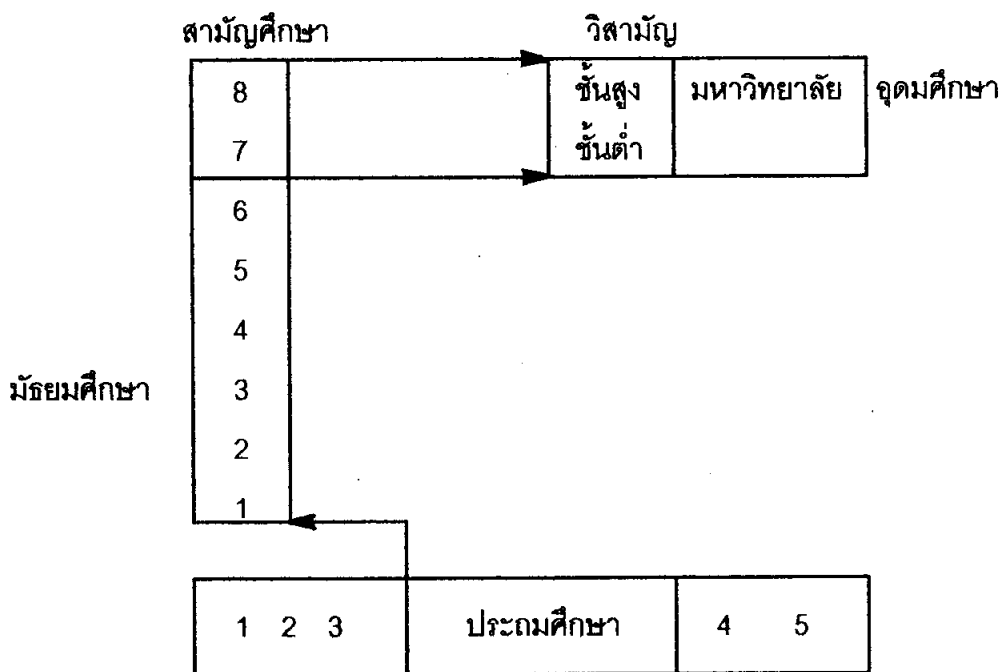
โครงการศึกษา พ.ศ. 2452

โครงการศึกษา พ.ศ.2452 เป็นการแก้ไขปรับปรุงการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คือมีการเล่าเรียนระดับที่สูงกว่าประถมศึกษา คือ ระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา สาระสำคัญของโครงการศึกษา พ.ศ.2452 คือ กำหนดเพิ่มหลักสูตรมัธยมพิเศษให้เหลือเวลาเรียนเพียง 3 ปี เท่ากับหลักสูตรประถมวิสามัญและมัธยมสามัญ กำหนดเพิ่มหลักสูตรมัธยมสูงอีก 3 ปี ต่อจากหลักสูตรมัธยมสามัญและมัธยมพิเศษ นับเป็นความรู้เทียบเท่าขั้นต้นของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักเรียนที่จบชั้นมัธยมสูงแล้วไปศึกษาต่อในยุโรปโดยไม่ต้องเสียเวลาเตรียมที่จะเข้าไปเข้ามหาวิทยาลัยอีก และกำหนดอายุและจำนวนปีของการศึกษาแต่ละระดับ มูลศึกษา เรียน 3 ปี อายุพอเหมาะ 7 - 9 ปี ประถมศึกษา เรียน 3 ปี อายุพอเหมาะ 10 - 12 ปี มัธยมศึกษา เรียน 3 ปี อายุพอเหมาะ 13 - 15 ปี มัธยมสูง เรียน 3 ปี อายุพอเหมาะ 16 - 18 ปี

โครงการศึกษา พ.ศ. 2456

ในปี พ.ศ.2456 ได้มีการประกาศใช้โครงการศึกษาฉบับใหม่ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ สามัญศึกษาและวิสามัญศึกษา การศึกษาชั้นต้นเดิมคือประโยคมูลศึกษาได้เปลี่ยนเป็นประถมศึกษา มี 3 ชั้น นักเรียนที่จะเข้าเรียนประถมปีที่หนึ่ง อายุ 8 ปี เมื่อสำเร็จแล้วไม่เรียนชั้นสูงต่อไปก็ต้องเรียนชั้นประถมปีที่ 4 และ 5 เพื่อเรียนวิชาชีพชั้นต้น นั่นคือเรียนสายสามัญ 3 ชั้น และสายอาชีพ 2 ชั้น เมื่อจบประโยคประถมศึกษาสายสามัญแล้วให้เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษา 6 ปีแล้วเรียนต่อไปถึงชั้นมัธยมปีที่ 8 เพื่อเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป หรือถ้าผ่านมัธยมปีที่ 6 แล้วจะเรียนต่อทางอาชีพศึกษาชั้นสูงก็ได้

โครงการศึกษา พ.ศ. 2456

โครงการศึกษา พ.ศ. 2458

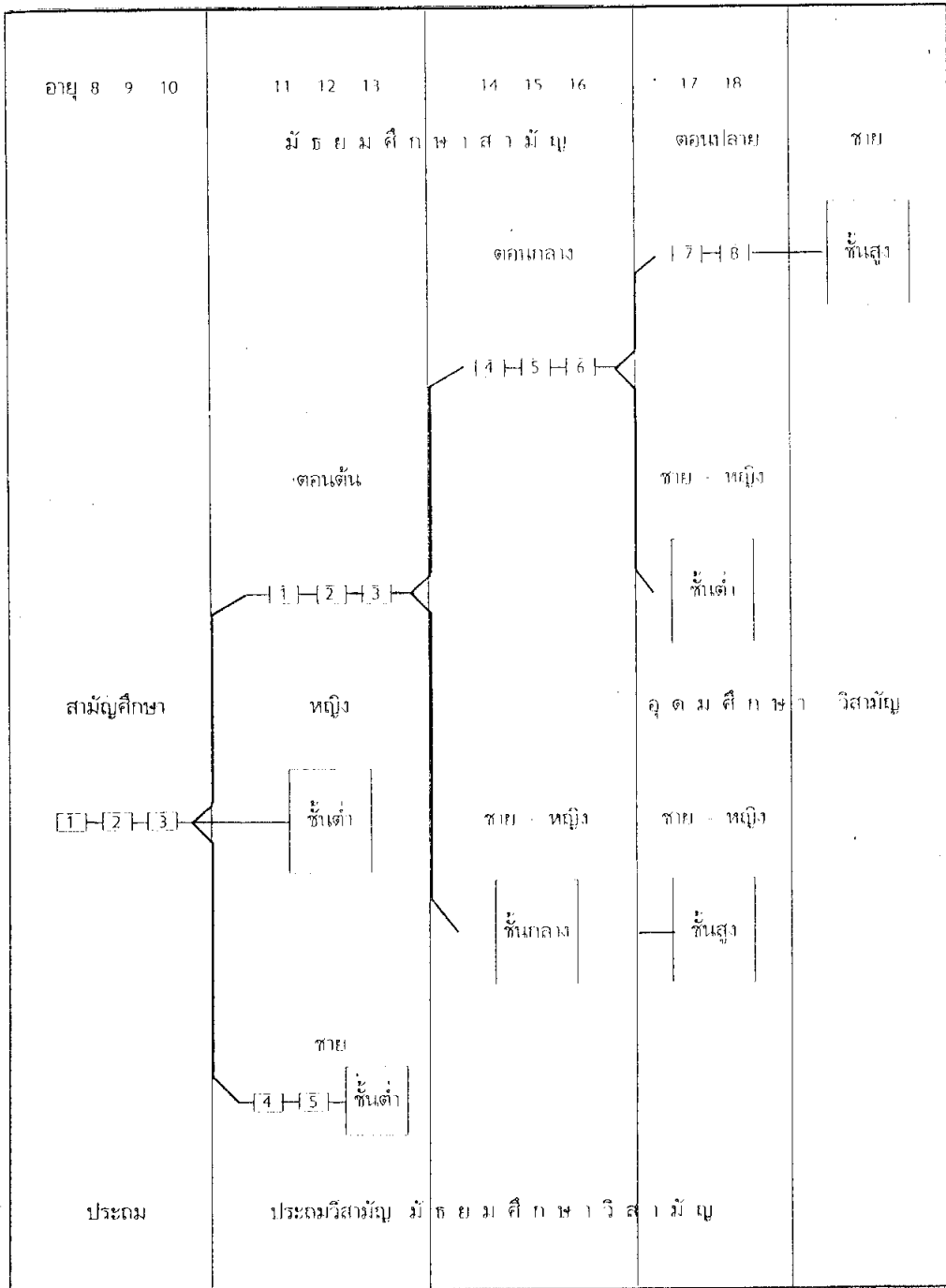
สาระสำคัญของโครงการ พ.ศ. 2458 ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับโครงการศึกษา พ.ศ. 2456 มากที่สุด ส่วนแตกต่างออกไป ได้แก่ การเพิ่มชั้นวิสามัญศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น เช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษา คือ ชั้นต้นและชั้นกลาง มี 3 ชั้น ส่วนชั้นสูง มี 2 ชั้น

จุดมุ่งหมายสำคัญของการปรับปรุงโครงการศึกษา พ.ศ. 2458 ดังนี้ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงโครงการศึกษา พ.ศ.2456 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อหาช่องทางที่จะส่งเสริมให้พลเมืองหันมาสนใจการศึกษาวิชาชีพอย่างจริงจังทั้งนี้เพราะปรากฏว่าประชาชนส่วนมากยังมุ่งเรียนเฉพาะวิชาหนังสือ และยังไม่เรียนครึ่ง ๆ กลาง ๆ มีความมุ่งหมายที่จะประกอบอาชีพเป็นเสมียนและรับราชการ มองเห็นว่าการประกอบอาชีพอย่างอื่นเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติและไม่เหมาะสม และนอกจากนี้ เพื่อจัดการสอนวิชาสามัญในระดับมัธยมศึกษาด้วย เพราะปรากฏว่าวิชาสามัญศึกษา อันได้แก่ การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้นอยู่ในระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา ยังไม่ได้จัดไว้ในระดับมัธยมศึกษา

ข้อสังเกตโครงการศึกษา พ.ศ. 2458 กล่าวถึงการศึกษาของสตรีไว้ด้วย คือ เด็กหญิงเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถ้าประสงค์จะเรียนต่อวิสามัญชั้นต่ำก็เข้าเรียนได้เลย ถ้าเป็นเด็กชายที่ไม่ประสงค์จะเรียนต่อมัธยมศึกษา ต้องเรียนประถมวิสามัญปีที่ 4 - 5 ก่อน ถ้าประสงค์จะเรียนต่อวิสามัญศึกษาต้องจบประถมวิสามัญปีที่ 5 เด็กชายหรือเด็กหญิงที่ประสงค์จะเรียนต่อมัธยมสามัญศึกษา ต้องเรียนจบประถมสามัญปีที่ 3 ก่อน เด็กชายหรือเด็กหญิงที่เรียนจบมัธยมสามัญศึกษาปีที่ 3 แล้ว ประสงค์จะเรียนด้านอาชีพ ก็เรียนต่อมัธยมวิสามัญศึกษาชั้นกลางได้ เด็กชายหรือเด็กหญิงที่เรียนจบมัธยมสามัญศึกษาปีที่ 6 แล้ว ประสงค์จะเรียนต่อด้านอาชีพก็เข้าเรียนวิสามัญชั้นสูงได้ เด็กชายหรือที่เรียนจบมัธยมสามัญศึกษาปีที่ 8 แล้ว ประสงค์จะเรียนด้านอาชีพก็เข้าเรียนมัธยมวิสามัญชั้นสูง เช่นเดียวกับผู้เรียนสำเร็จชั้นมัธยมสามัญ 6 หรือจะเรียนอุดมศึกษาชั้นต่ำได้ เด็กที่เรียนจบมัธยมสามัญปีที่ 8 แล้ว เรียนต่ออุดมศึกษาชั้นสูงได้

ในโครงการศึกษา 2458 ได้ระบุการศึกษาของสตรีไว้ เป็นการกำหนดไว้เป็นหลักการเท่านั้น ในทางปฏิบัติแล้วมีสตรีที่เข้าศึกษาน้อยมาก เนื่องจากผู้ปกครองไม่นิยมส่งเด็กหญิงเข้าเรียน เพราะถือว่าผู้หญิงมีหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน ไม่จำเป็นต้องเรียน ประกอบกับสถานศึกษานั้นอยู่ในวัด

โครงการศึกษา พ.ศ. 2458

กรมวิชาการ, 2504 : 56

สรุปลักษณะสำคัญของการศึกษาตามโครงการการศึกษา

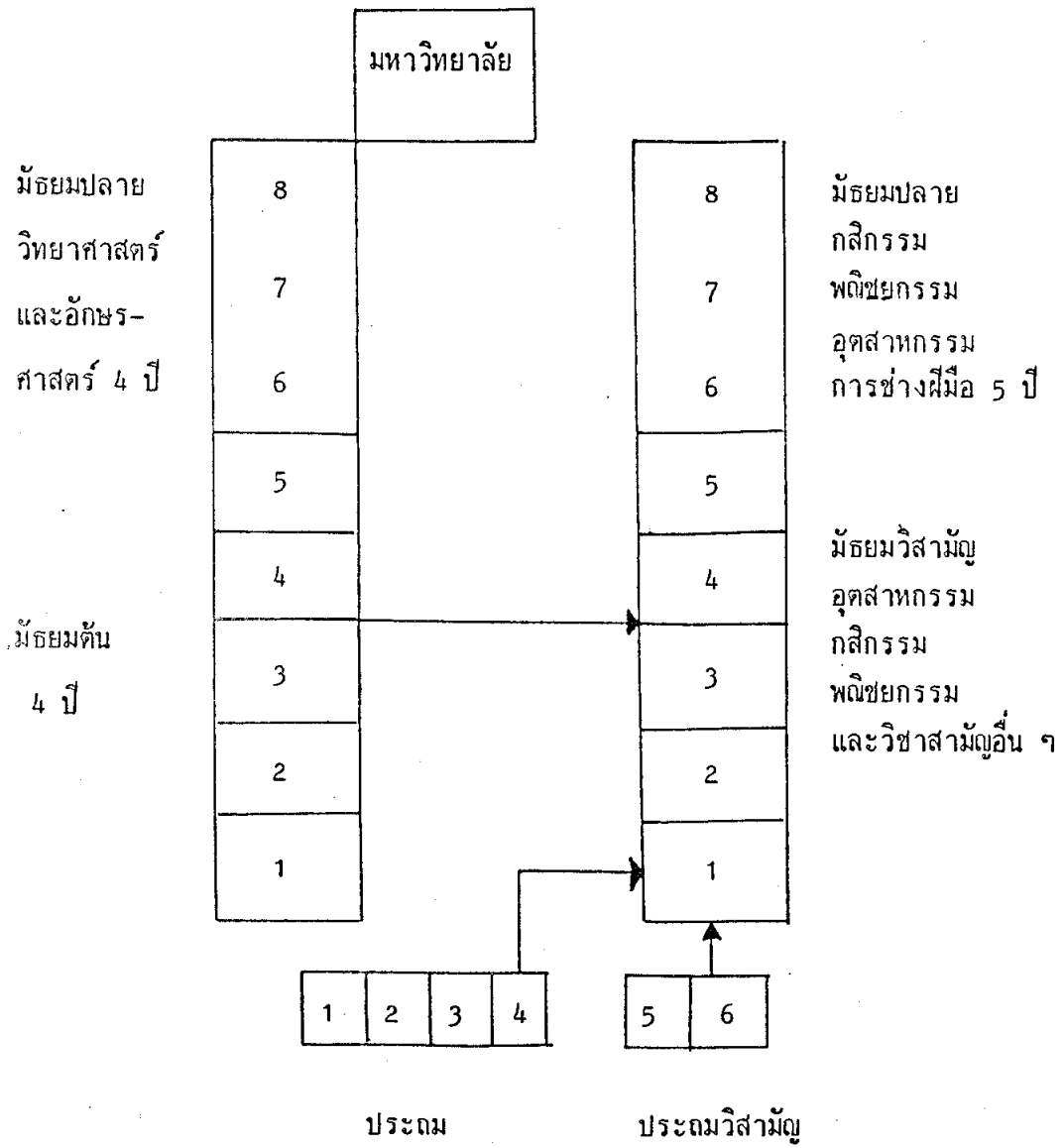
การศึกษาตามโครงการศึกษา เป็นการศึกษาที่ได้ปรับปรุงเข้าสู่ยุคใหม่ตามแบบอย่างของประเทศทางตะวันตกแล้ว ได้มีการกำหนดแผนไว้เรียกว่า “โครงการศึกษา” ซึ่งมีข้อความระบุถึงการจัดการศึกษาและกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ โดยผสมผสานรวมกันไปทั้งอิทธิพลตะวันตกและการศึกษาแบบโบราณ ผู้หญิงได้เข้ามามีโอกาสในการรับการศึกษามากขึ้น แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอันเกี่ยวกับสภาพของสังคมไทยในขณะนั้นอยู่บ้าง และประการสำคัญก็คือ โครงการศึกษาก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองมีฐานะเป็นกฎหมาย ทั้งนี้เพราะได้มีพระบรมราชโองการประกาศใช้ ซึ่งพระบรมราชโองการในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีฐานะเป็นกฎหมายได้

5.3 แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 - 2494

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475

เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 มีการจัดตั้งสภาการศึกษาขึ้น ให้มีหน้าที่ในการกำหนดแบบแผนของการศึกษาของชาติขึ้นใหม่ ซึ่งตามแผนนี้ได้แบ่งประถมศึกษาออกเป็น 6 ชั้น ประกอบด้วยสายสามัญ 4 ชั้นและวิสามัญศึกษา 2 ชั้น นักเรียนที่เรียนจบประโยคสามัญศึกษาแล้วจะข้ามไปเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาเลยก็ได้ แต่ถ้าไม่สำเร็จจะต้องกลับมาเรียนชั้นประถมปีที่ 5 และ 6 เพื่อเป็นวิชาชีพติดตัวต่อไป สำหรับในระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น ต่อดันและตอนปลาย แต่ละตอนมี 4 ชั้น สำหรับสายสามัญศึกษาเมื่อจบตอนปลายแล้วให้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

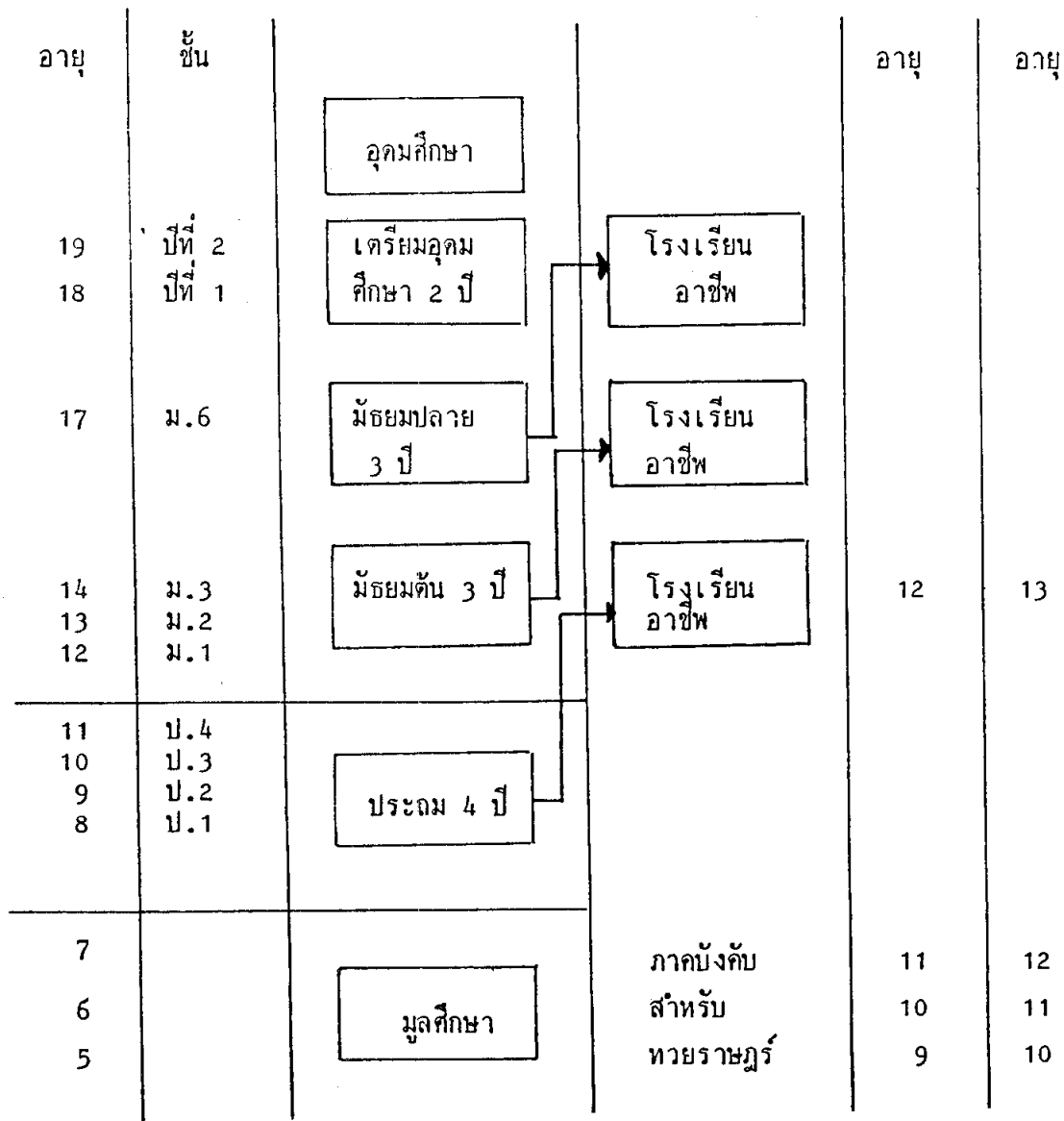
แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479

แผนการศึกษาชาตินี้ประกอบด้วยระดับประถมศึกษา 4 ชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ตอนละ 3 ชั้น สำหรับผู้ที่จะเข้าไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต้องผ่านการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาอีก 2 ชั้นเสียก่อน ส่วนสายอาชีพศึกษาได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง รับช่วงต่อจากสามัญศึกษาในทุกกระยะที่สุดประโยค

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479

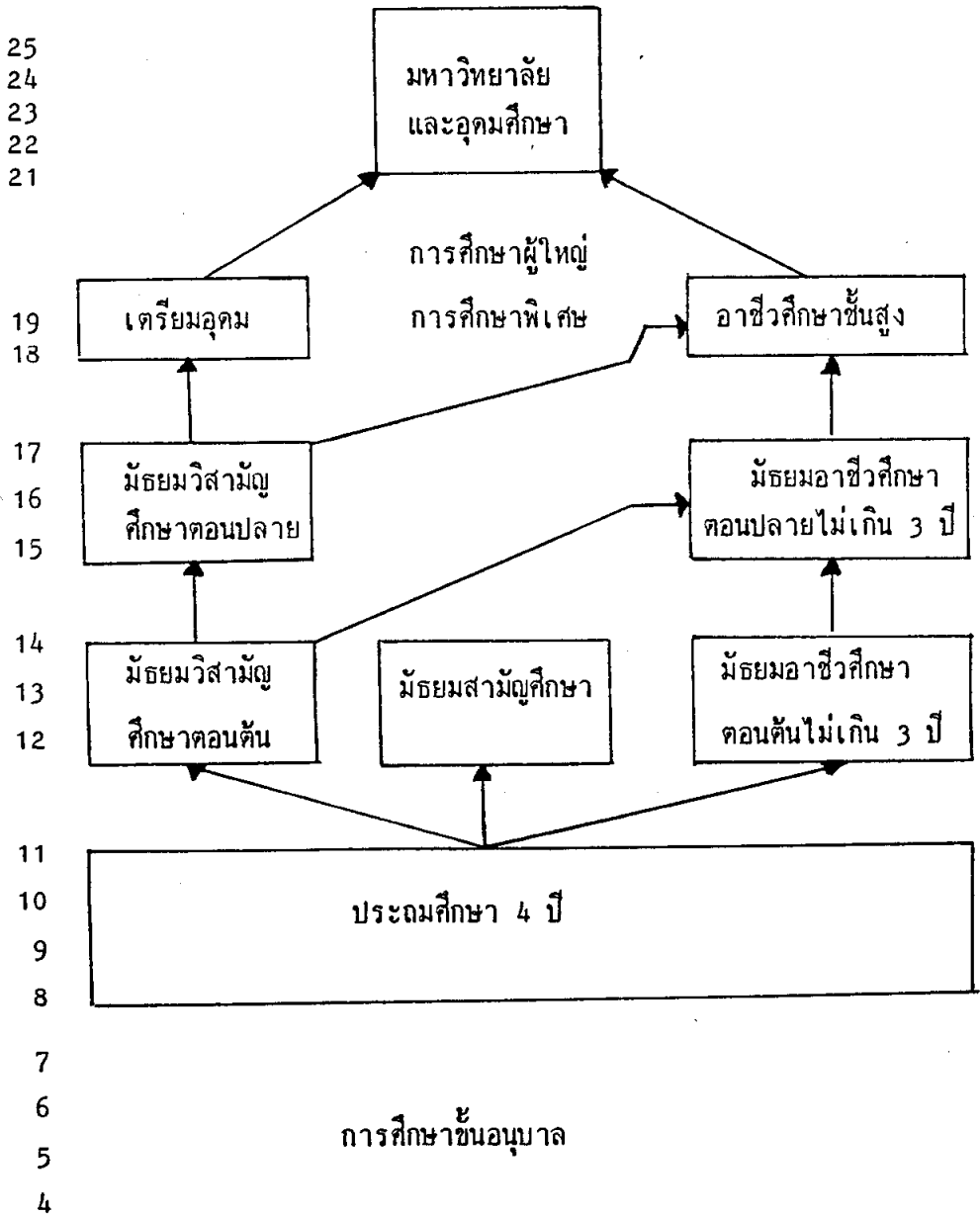

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2494

แผนการศึกษาชาตินี้ ให้จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา 4 ชั้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบ่งเป็น 3 สาย คือ สายวิสามัญศึกษา (มัธยมวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชา ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับไปศึกษาต่อในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรืออาชีวศึกษา) สามัญศึกษา (มัธยมสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาสามัญต่อจากประถมศึกษา และการฝึกหัดทำางาน ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ ความสามารถเบื้องต้นของพลเมือง) และอาชีวศึกษา (มัธยมอาชีวศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาเฉพาะซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการอาชีพ) แต่ละสายมี 3 ชั้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งเป็น 2 สาย โดยตัดสายสามัญออกไป ผู้ที่จบสายสามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้เลือกไปศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายในปี 2 สายที่เหลือได้ และเมื่อสำเร็จแล้วอาจเข้าศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาอีก 2 ปี หรืออาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งเป็นแนวทางในการศึกษาชั้นอุดมศึกษาต่อไป หรือให้สามารถประกอบอาชีพ นอกจากนี้แผนการศึกษาชาตินี้ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาชั้นอุดมศึกษาเพิ่มเติมขึ้นด้วย

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2494

อายุปีที่

5.4 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 พ.ศ.2520 และ พ.ศ.2535

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 ที่ใช้บังคับอยู่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิวัติ พ.ศ.2501 กล่าวคือ เมื่อมีการปฏิวัติแล้ว ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงแผนการศึกษาขึ้น พิจารณาร่างแผนการศึกษาของชาติฉบับใหม่ การปรับปรุงยังไม่ทันเสร็จสิ้น รัฐบาลก็จัดตั้ง สภาการศึกษาแห่งชาติขึ้น ดำเนินการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติต่อมาจนสำเร็จเป็นแผน การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503

ตามแผนฯ ฉบับนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไปจากเดิมมาก ระดับประถมศึกษา ได้เพิ่มขึ้นเป็น 7 ชั้น แบ่งเป็นประโยคประถมศึกษาตอนต้น 4 ชั้น และตอนปลาย 3 ชั้น ระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งแบ่งออกเป็น 2 สาย ได้แก่ สายสามัญ 3 ชั้น และสายอาชีพมีถึง 3 ชั้น ส่วนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็น 2 สาย ได้แก่ สายสามัญ 2 ชั้น และสายอาชีพ 1 ถึง 3 ชั้น สำหรับระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษา ต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 นี้ ได้จัดระบบการศึกษาของไทยให้เข้าระบบสากล โดยให้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและแผนปกครองประเทศ และได้เน้นถึง องค์แห่งการศึกษา คือ จริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา และหัตถศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการ วางแผนเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาจนสำเร็จแต่ละประโยคนั้นสามารถปฏิบัติและดำรงชีพอยู่ได้ พอสมควรแก่อัตภาพ ต่อมาในปี พ.ศ.2512 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเล็กน้อย เพื่อให้เหมาะสม แก่สภาพการณ์ของสังคม และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ.2512 ซึ่ง อนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503 ยึดหลักการจัดการศึกษาตามแนวใหม่ที่จะ ต้องสนองตอบความต้องการของสังคมและบุคคลเป็นหลัก โดยจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้วยการยกมาตรฐานการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้น จากเดิม 4 ปีเป็น 7 ปี และมีการเน้นหัตถศึกษาเป็นพิเศษ โดยการจัดสายอาชีพศึกษาหรือการ ศึกษาในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาให้กว้างขวาง เพื่อที่จะพัฒนากำลังคนในสาขาที่ใช้ความรู้และ ทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

สาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503 สรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. **ความมุ่งหมายของการศึกษา** รัฐมุ่งให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแต่
อัตราเพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สุขภาพ
สมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ในการจัดการศึกษานั้นให้จัดเพื่อสนองความต้องการของ
สังคมและบุคคล โดยให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและการปกครองประเทศ เช่น จัดให้มี
จริยศึกษา พลศึกษา พุทธิศึกษา และหัตถศึกษา

2. **ระดับการศึกษา** มี 4 ระดับ คือ อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดม
ศึกษา

3. **ระบบโรงเรียน** อันหมายถึง การกำหนดจำนวนชั้นของการศึกษาแต่ละระดับ จัดไว้
ดังนี้

3.1 อนุบาลศึกษา เป็นการศึกษาก่อนการศึกษาภาคบังคับ อาจจัดให้โรงเรียนอนุบาล
ที่มี 2 ชั้น หรือ 3 ชั้น หรือจัดชั้นเล็ก 1 ชั้น ในโรงเรียนประถมศึกษา

3.2 ประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประโยค คือ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น 4 ชั้น
และชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย 3 ชั้น

3.3 มัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประโยค คือ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น และ
ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละประโยคไม่เกิน 3 ชั้น

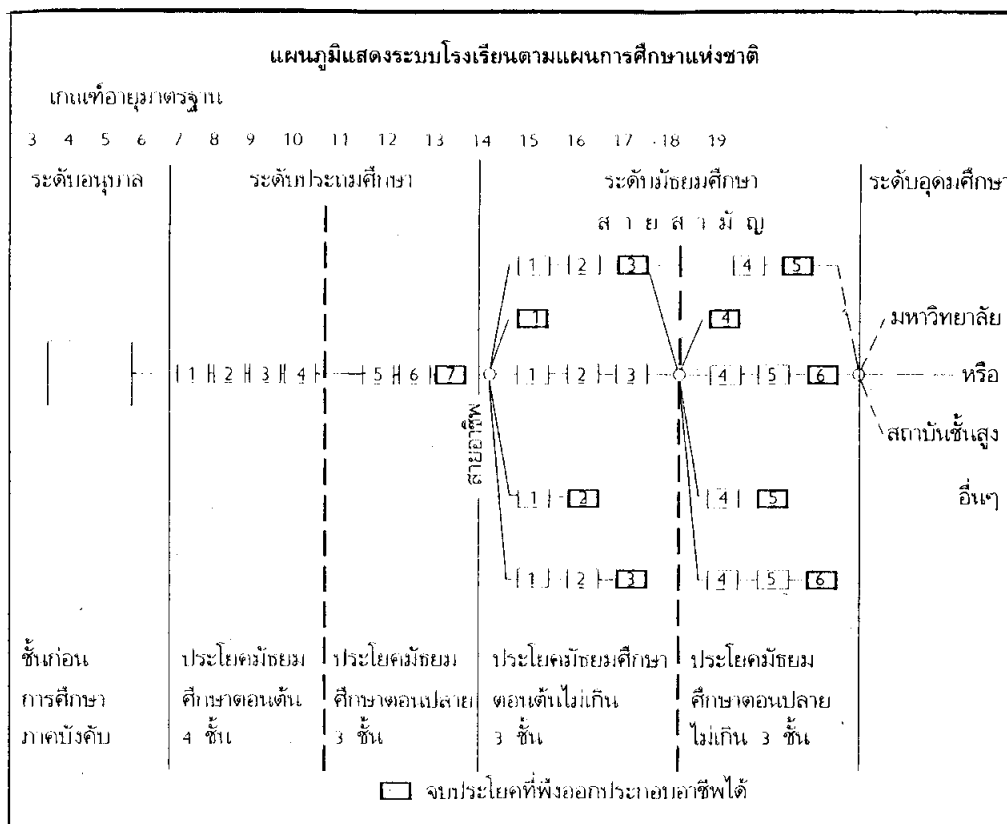
3.4 อุดมศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพหรือวิชาการศึกษาชั้นสูงและการวิจัยใน
มหาวิทยาลัยหรือในสถาบันชั้นสูงอื่น ๆ รับผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาทั้งสายสามัญและสาย
อาชีวศึกษา

4. **การจัดอาชีวศึกษา** มีอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา สำหรับระดับมัธยม
ศึกษานั้นแบ่งออกเป็นประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นและประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. **การศึกษาภาคบังคับ** ได้มีกฎหมายที่บังคับให้กุลบุตรกุลธิดาอยู่ในโรงเรียนจนกว่า
จะพ้นเกณฑ์บังคับ ในสถานศึกษาของรัฐจะไม่เก็บค่าเล่าเรียน และจัดการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่
ผู้ที่ได้รับการยกเว้นได้ศึกษาด้วย

6. **แนวการจัดการศึกษา** รัฐจะส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่าเป็นความสำคัญอันดับแรกแห่งกิจการของรัฐ การจัดระบบการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ การจัดให้มีสถานศึกษานั้นรัฐให้วิธีแบ่งแรงแรงและส่งเสริมให้เอกชนหรือคณะจัดในระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา (ปี พ.ศ.2512 ได้มีการแก้ไขให้เอกชนจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้) จะสนับสนุน การศึกษาผู้ใหญ่ การวิจัยในศิลปวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ให้สถานศึกษาทั้งปวงใช้ผู้สอนที่มีวุฒิหรือความชำนาญเหมาะสมแก่ประเภทของระดับของการศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2503 : 15

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520

แนวความคิดที่จะจัดร่างแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่เพื่อให้แทนแทนฯ พ.ศ.2503 มีมาตั้งแต่ พ.ศ.2514 ทั้งนี้เพราะพิจารณาเห็นว่าสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จึงได้มีการศึกษาวิเคราะห์ ตลอดจนรวบรวมความคิดเห็นเพื่อร่างแผนฯ ฉบับใหม่ขึ้น ในวันที่ 30 เมษายน 2518 คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น โดยมี นายบุญสม มาร์ติน เป็นประธาน และใช้เวลาจัดร่างปีเศษจึงแล้วเสร็จ และได้รับความเห็นชอบตามลำดับจากคณะกรรมการบริหารที่ประชุมใหญ่สภาการศึกษาแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี จนกระทั่งมีประกาศพระบรมราชโองการใน พ.ศ.2520

แผนฯ ฉบับนี้ได้เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไปจากเดิมคือ ใช้ระบบ 6:3:3 คือ ประถมศึกษามีตอนเดียว 6 ปี มัธยมศึกษามีสายเดียว แบ่งเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตอนละประมาณ 3 ปี สำหรับอุดมศึกษานั้นเป็นการศึกษาลงมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับอบุบาลศึกษานั้นเรียกใหม่เป็นการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้มีความหมายกว้างกว่าเดิม

สำหรับหลักการใหม่ที่เน้นคือ ในแผนฯ ฉบับนี้ถือว่าการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันโดยตลอดชีวิตที่บุคคลพึงได้รับตั้งแต่เกิดจนตาย การจัดการศึกษาจึงเน้นทั้งการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมขึ้นจากแผนฯ เดิมในส่วนที่เกี่ยวข้องกันแนวนโยบายการศึกษาของรัฐ การบริหารการศึกษา มาตรฐานการศึกษา และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ การเน้นคุณค่าการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทางศิลปวัฒนธรรม และการระดมสรรพกำลังเพื่อการศึกษาที่สำคัญที่สุดคือ แผนฯ ฉบับนี้เน้นเรื่องการจัดการศึกษาให้ประชาชนชาวไทยสามารถใช้ภาษาได้อย่างดีในการติดต่อทำความเข้าใจ การเตรียมที่ดินเพื่อจัดสถานศึกษาและการเน้นการจัดการศึกษาเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศ

รายละเอียดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 มีดังนี้

หมวด 1 ความมุ่งหมาย

ตามนัยแห่งแผนการศึกษาฉบับนี้ การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิตเพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคง และความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษามีดังนี้

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม
2. ให้มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว และต่อตนเอง
4. ให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกันและการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และการมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ
5. ให้มีความยึดมั่นและผลัดความเสมอภาค ความสุจริต และความยุติธรรม
6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพ และอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และการจับจ่ายใช้สอยอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือกันประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย
8. ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักการแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญาและโดยสันติวิธี
9. ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ

ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้นี้เป็นความมุ่งหมายทั่วไปของการให้การศึกษาแก่ประชาชนในรัฐนับตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูง ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ส่วนจุดหมายของการศึกษาในแต่ละระดับของการศึกษาย่อมจะมีรายละเอียดเฉพาะปลีกย่อยไปอีก

เช่น การประถมศึกษาที่มีจุดประสงค์โดยเฉพาะที่แตกต่างไปจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยม แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะในระดับใดหรือระบบใดก็ตาม ความมุ่งหมายใหญ่ทั้ง 9 ข้อ นั้น เป็นที่จะต้องยึดถือเป็นแกนกลางอยู่เสมอ

ดังนั้นขอกล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามลักษณะดังนี้

ความมุ่งหมายการศึกษาระดับวัยก่อนเข้าเรียน

1. เพื่อเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะช่วยตนเองได้
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เจริญเติบโตทั้งร่างกาย อารมณ์ สมอง และสังคม
3. เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนในระดับต่อไป

ความมุ่งหมายการศึกษาระดับประถมศึกษา

1. ให้เด็กมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน อ่านออกเขียนได้
2. ให้เรียนรู้ภาษาไทยได้ดี
3. ให้รู้จักนำวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการดำรงชีวิต
4. ให้รู้จักนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์และประหยัด
5. ให้มีความรู้ในวิชาที่มีความสำคัญ และสร้างความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ

ต่อไป

6. ให้มีความรู้และทักษะพอที่จะดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
7. ให้รู้จักการอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ

ความมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1. ให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อย
2. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเพียงพอแก่การดำรงดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ

การฝึกงาน หรือการศึกษาเพิ่มเติม

3. ให้มีเจตคติที่ดี ต่อสัมมาชีพทุกชนิด และให้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจมีความขยันอดทน รู้จักประหยัดในการบริโภค และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนมีความรู้เรื่องดุลย์แห่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ให้มีการรู้สึผูกพันกับท้องถิ่น
5. ส่งเสริมการผลิตคนเพื่อเป็นแรงงานระดับกลางของประเทศ

6. จัดประสบการณ์ทั้งนอกโรงเรียนและในโรงเรียนให้สอดคล้องกัน
7. ส่งเสริมความกระหายใคร่รู้
8. ส่งเสริมให้ยกย่องศักดิ์ศรีผู้ใช้แรงงาน
9. เปลี่ยนค่านิยมหรือสร้างค่านิยมใหม่ขึ้นในสังคมไทย
10. ให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ความมุ่งหมายการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา

1. มุ่งส่งเสริมอาชีวศึกษาเกษตร
2. ให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของประเทศ
3. สร้างความรู้สึกและความเป็นจริงเกี่ยวกับงานที่ใช้แรงงานและใช้สมอง ว่ามีเกียรติและศักดิ์เท่ากันกับผู้ทำงานอื่น ๆ
4. ให้มีความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย
5. เพื่อมุ่งสร้างอาชีพให้ทุกคน
6. ให้พื้นฐานอาชีวศึกษา
7. ให้มีความรู้ด้านอาชีวะอนามัย เพื่อให้สามารถร่วมงานกันได้อย่างเป็นธรรม
8. ส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจ และเจตคติที่ถูกต้องในแขนงวิชาที่ตนศึกษา ไม่มีปมด้อยในการศึกษาของตน
9. ส่งเสริมให้มีการเรียนภาคปฏิบัติมากพอที่จะออกไปดำรงชีวิตในสังคมได้
10. ให้มีความรู้ความเข้าใจในการตลาด การสหกรณ์ เพื่อให้รู้จักพิทักษ์ผลประโยชน์ของตน

ความมุ่งหมายการศึกษาระดับฝึกหัดครู

1. เพื่อให้ความรู้ทางหลักการสอนและในวิชาที่สอน
2. เพื่อให้เป็นผู้รักการค้นคว้าและมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
3. เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู
4. เพื่อผลิตครูประเภทต่าง ๆ ให้มีปริมาณเพียงพอสำหรับการพัฒนาการศึกษา
5. ปลูกฝังให้มีความรักท้องถิ่น ปวารณาจะกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
6. ปลูกฝังค่านิยมให้คนที่เป็นครู มีนิสัยเสียสละไม่เห็นแก่ตัว

ความมุ่งหมายการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. มุ่งสร้างไว้ ถ่ายทอดพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างฉลาดด้วยการตัดสินใจที่ถูกต้อง

2. ให้ความรู้ในวิชาชีพขั้นสูงและความก้าวหน้าทางวิชาการ

3. สร้างคนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ของโลก โดยการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เจริญขึ้น มีความรับผิดชอบและมีวินัย

4. สร้างความเป็นผู้รักเรียนที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ

5. ให้เข้าใจชัดเจนในเรื่องโลก เอกภาพ ชีวิต และสังคมมนุษย์

6. ให้รู้จักและประยุกต์วิชาการเพื่อประโยชน์ของสังคม

7. วิจัยค้นคว้าเพื่อให้ประเทศพึ่งตนเองได้ทางวิชาการ

ความหมายการศึกษาประเภทการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษ หมายถึง :-

1. การศึกษาที่จัดให้เพื่อผู้ผิดปกติทางร่างกาย ด้อยโอกาสทางสังคมและเสียโอกาสทางการศึกษาเนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์

2. การศึกษาของผู้มีสติปัญญาสูงเลิศเป็นพิเศษ

ความมุ่งหมายของการศึกษาพิเศษ

1. ให้มีความรู้ความสามารถพอที่จะออกไปประกอบอาชีพเพื่อมิให้เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม

2. ให้มีความสามารถทำงานร่วมกันและดำรงชีวิตในสังคมปกติอย่างเหมาะสม เช่น บุคคลทั่วไป

3. ให้มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดี

ความมุ่งหมายการศึกษาประเภทชนกลุ่มน้อย

1. ให้เรียนรู้ภาษาไทย และสำนึกในความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาประจำชาติไทย

2. เพื่อให้รู้เข้าใจ และภูมิใจในวัฒนธรรมและประเทศไทย

3. เพื่อให้เข้าใจในความเป็นพลเมืองที่ดีของประชาชนชาติ

4. ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการกระทำอันแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจ
5. ให้มีการยอมรับซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอันดีงามของชนกลุ่มน้อย
6. ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องชาติ ศาสนา และภาษาไทยอย่างถูกต้อง
7. เพื่อขจัดความแตกต่างเหลื่อมล้ำในการดำรงชีวิต
8. ให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้เป็นประโยชน์แก่สังคมที่ตนอาศัยอยู่อย่าง เต็มใจและจริงใจ

ความมุ่งหมายการศึกษาประเภทศึกษานอกโรงเรียน

1. ให้ทุกคนได้รับการศึกษาตลอดชีวิต
2. ให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่คุณภาพ และชีวิตความเป็นอยู่และเพื่อยกฐานะระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
3. ให้ทุกคนได้รับการศึกษาวิชาชีพตามความต้องการของบุคคล สังคมประชาชาติ และความเหมาะสมของท้องถิ่น
4. จัดการศึกษาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในโรงเรียนและสังคม
5. ให้ทุกคนรู้จักทำงานด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกับคนอื่น

หมวด 2 แนวนโยบายการศึกษาของรัฐ

10. รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐ

การจัดระบบการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ

การจัดการศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

11. รัฐพึงจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงบริบูรณ์ สำหรับสถานศึกษาของรัฐและของท้องถิ่นจะต้องจัดให้เปล่า

12. สถานศึกษาพึงให้ความเสมอภาคแก่บุคคลในการเข้ารับการศึกษาตามความสามารถของบุคคลนั้น

การศึกษาที่มีไขภาคบังคับ รัฐพึงวางมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้บุคคลมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ภายใต้ขอบเขตที่รัฐกำหนด และตามสติปัญญาความสามารถ